

Medicinska prioriteringar inom ögonsjukvården

Ansvariga för denna prioriteringslista är Nationella programområdet NPO Ögonsjukdomar.

16:e reviderade utgåvan. Godkänd av NPO ögonsjukdomar 2022-02-01

Sveriges ögonklinikers verksamhetschefer antog den 22/9 2005 enhälligt en prioriteringslista för ögonsjukvården. Sedan 2019 har ansvaret för prioriteringslistan överförs från Sveriges ögonläkarförening till Nationellt programområde NPO ögonsjukdomar.

Förklaring till kolumnerna:

Prio: Utgår från Riksdagens prioriteringsbeslut 1997- Prioritetsgrupp Vårdinnehåll

I A Vård av livshotande akuta sjukdomar. Används ej inom ögon.

I B Vård av sjukdomar som utan behandling leder till varaktigt invalidiserande tillstånd eller för tidig död.

Vård av svåra kroniska sjukdomar. Palliativ vård i livets slutskede. Vård av människor med nedsatt autonomi. Ögonsjukdomar som utan behandling leder till allvarliga permanenta synnedsättningar, tex AMD, Glaukom, nathinneavlossningar mm.

II Prevention. Habilitering/rehabilitering.

III Vård av mindre svåra akuta sjukdomar och kroniska sjukdomar. Mindre svåra akuta och kroniska ögonsjukdomar

IV Vård av andra skäl än sjukdom eller skada. Inom ögonsjukvården tex Refraktionsfel, Dermatochalasis utan synstörning, Hereditet för glaukom, avlägsen släkting

Angelägenhetsgrad: Utgår från Rapport 2017:2 i Prioriteringscentrums rapportserie 3:e upplagan.

Nationell modell för öppna prioriteringar inom hälso-och sjukvård- ett verktyg för rangordning. 1 anger det som är högst prioriterat inom ögontillstånd och 10 som anger det som är lägst prioriterat. Prioriteringen gäller inom hela ögonvården.

Åtgärd: Åtgärd för diagnosen, t.ex. utredning, medicinsk behandling, operation

Åtgärdens effekt: mycket stor, stor, måttlig, liten

Diagnosnummer: Diagnos eller tex. åtgärdskod

Medicinska prioriteringar inom ögonsjukvården.

Patientgrupper - sjukdomstillstånd	Sjukdomsgrupp	Prio	Angelägenhetsgrad	Åtgärd	Åtgärdens effekt	Diagnos, kod
		I-IV	Behov		mycket stor, stor, måttlig, liten	

Sjukdomsgrupp: Barn/skelning

Kongenital, infantil och juvenil katarakt	Barn/skelning	Ib	2	Op/Screening	mycket stor	Q12.0, H26.0
Akut skelning hos vuxen eller barn	Barn/skelning	Ib	2	Utredning	mycket stor	H49.0, H50.0
Screening för prematuritetsretinopati (ROP)	Barn/skelning	Ib	2	Kontroll	mycket stor	Z13.5
Skelning och/eller refraktionsfel som kräver amblyopibehandling	Barn/skelning	Ib	2	Lapp/glas/op	mycket stor	H53.0
Kongientalt glaukom	Barn/skelning	Ib	2	Op/Screening	stor	Q15.0
Screening av potentiell synhotande näthinne-el optikusaffektion hos barn	Barn/skelning	II	2	Utredning/op	mycket stor	Z13.5
Synskadat barn	Barn/skelning	II	4	Habilitering/syncentral	måttlig	
CVI- cerebral visual impairment	Barn/skelning	II	4	Utredning synhjälpmedel	måttlig	H47.0, H53.0
Screening avseende ögonsjukdom vid Downs syndrom	Barn/skelning	II	5	Utredning	stor	Q90.9
Skelning hos barn utan påtaglig amblyopi el annan sjukdom i ögat	Barn/skelning	II	6	Op	stor	H50.0
Myopibehandling	Barn/skelning	II	10	Behandling, glas	liten	
Protesutprovning vid anoftalmi/microoftalmi	Barn/skelning	III	3	Utprovning	stor	Q11.1, Q11.2
Skelning hos vuxna med svåra funktionsstörningar, diplopi etc	Barn/skelning	III	5	Op/glas	stor	H49.0, H50.0
Skelning hos vuxna m relaterade sociala besvär	Barn/skelning	III	7	Info/op/glas	måttlig	H50.0
Dyslexi	Barn/skelning	IV	7	Utredning	liten	Z01.0 R48.0

Sjukdomsgrupp: Ögonplastik/ Orbita

Ögonlock/plastik

Nekrotiserande fasciit	Ögonlock/plastik	Ib	1	Op/medicinsk behandling	mkt stor	M72.6
Kongenital ptos, synhotande	Ögonlock/plastik	Ib	2	Op	mkt stor	Q10.0
Preseptal cellulit	Ögonlock/plastik	Ib	2	Med beh/Op	stor	L03.2
Misstänkt malign ögonlockstumör	Ögonlock/plastik	Ib	2	Utredning/op	stor	D48.5, C44.1
Lagoftalmus med korneapåverkan	Ögonlock/plastik	Ib	3	Op	stor	H02.2
Svår skada på ögonglobens omgivning	Ögonlock/plastik	Ib	3	Op	stor	S05.4
Protesutprovning vid medfödd anoftalmi/mikroftalmi	Ögonlock/plastik	III	3	Konformer/Op	stor	Q11.1, Q11.2
Entropion och trichiasis	Ögonlock/plastik	III	4	Op	stor	H02.0

Protesutprovning vid bulbförlust	Ögonlock/plastik	III	4	Utprovning	stor	Z97.0
Blefarospasm	Ögonlock/plastik	III	4	Inj av Botulinumtoxin	stor	G24.5
Ektropion	Ögonlock/plastik	III	5	Op	stor	H02.1
Ptos, avsevärda subj besvär, eller MRD \leq 2mm	Ögonlock/plastik	III	5	Op	stor	H02.4
Proteshåleproblem	Ögonlock/plastik	III	5	Med beh/Protestillpassning/Op	måttlig	H44.5
Ögonbrynsptos med synfältsstörning	Ögonlock/plastik	III	6	Op	stor	H02.4
Kongenital ptos,avsevärt subj besvär, ej synhotande	Ögonlock/plastik	III	6	Op	stor	Q10.0
Dermatochalasis med synfältsstörningar	Ögonlock/plastik	III	6	Op	stor	H02.3
Ytlig skada på ögat eller ögonregionen	Ögonlock/plastik	III	6	Medicinsk beh/op	måttlig	S05.0, S00.1-2
Smärre hudförändring i ansl till ögat utan misstanke om malignitet med skav	Ögonlock/plastik	III	9	Op	stor	D23.1
Chalazion > 6 mån	Ögonlock/plastik	III	9	Op	stor	H00.1
Chalazion < 6 mån	Ögonlock/plastik	III	10	Expektans	måttlig	H00.1
Smärre hudförändring i ansl till ögat utan misstanke om malignitet utan skav	Ögonlock/plastik	IV	10	Op	stor	D23.1
Lagoftalmus utan korneapåverkan	Ögonlock/plastik	IV	10	Op	måttlig	H02.2
Ptos MRD >2mm	Ögonlock/plastik	IV	10	Op	måttlig	H02.4
Dermatochalasis utan synstörning	Ögonlock/plastik	IV	10	Op	måttlig	H02.3

Orbita

Synhotande endokrin oftalmopati	Orbita	Ib	2	Medicinsk beh/op	stor	H06.2, E05.0
Akut inflammation och infektion i orbita	Orbita	Ib	2	Medicinsk beh/op	stor	H05.0
Misstänkt benign orbital tumör med synpåverkan	Orbita	Ib	4	Utredning/op	stor	D31.6
Kronisk inflammation i orbita	Orbita	III	3	Medicinsk beh/op	måttlig	H05.1
Måttlig endokrin oftalmopati	Orbita	III	4	Medicinsk beh/op	måttlig	H06.2, E05.0
Senkomplikationer till endokrin oftalmopati	Orbita	III	6	Op	stor	H06.2, E05.1

Tårvägar

Akut infektion i tårvägar	Tårvägar	III	3	Medicinsk beh/op	mkt stor	H04.3
Kronisk infektion i tårvägar	Tårvägar	III	5	Op	mkt stor	H04.4
Kongenital tårvägsstenos hos barn	Tårvägar	III	5	Op	mkt stor	Q10.3
Kanalikelskada	Tårvägar	III	5	Op	stor	S05.8
Tårvägsstenos hos vuxen	Tårvägar	III	6	Op	stor	H04.5
Funktionell epifora	Tårvägar	III	6	Op	måttlig	H04.2

Sjukdomsgrupp: Glaukom

Kraftigt förhöjt ögontryck med värk. Akut glaukom	Glaukom	Ib	2	Kontroll och/eller behandling	mycket stor	H40.2, H40.8
Känt glaukom, dålig tryckregl och progred synfältsdefekter	Glaukom	Ib	2	Kontroll och/eller behandling	stor	H40.1- H40.9
Kraftigt förhöjt ögontryck utan värk	Glaukom	Ib	3	Kontroll och/eller behandling	mycket stor	H40.1- H40.9
Nyupptäckt glaukom med papill och synfältskada	Glaukom	Ib	3	Kontroll och/eller behandling	stor	H40.1- H40.9
Dubbelsidigt välreglerat glaukom med avancerad skada	Glaukom	Ib	3	Kontroll och/eller behandling	stor	H40.1- H40.9
Ensidigt välreglerat glaukom med avancerad skada	Glaukom	Ib	4	Kontroll och/eller behandling	stor	H40.1- H40.9
Lindrigt glaukom med välregl tryck och stabilt synfält	Glaukom	Ib	5	Kontroll och/eller behandling	stor	H40.1- H40.9
Rehabilitering av personer med synfunktionsnedsättning	Glaukom	II	3	Syncentral	stor	
Okulär hypertension med andra riskfaktorer	Glaukom	II	5	Kontroll och/eller behandling	måttlig	H40.0
Okulär hypertension utan andra riskfaktorer	Glaukom	II	6	Kontroll och/eller behandling	måttlig	H40.0
Hereditet för glaukom, nära släkting	Glaukom	IV	8	Kontroll	liten	Z83.5
Hereditet för glaukom, avlägsen släkting	Glaukom	IV	10	Icke göra inom offentlig finansierad vård	liten	Z83.5

Sjukdomsgrupp: Främre segmentet, sjukdom i linsen

Katarakt som leder till akut komplikation (Nike 1)	Sjukdom i linsen	Ib	2	Op	mycket stor	H25.0-9
Dubbelsidig katarakt med visus < 0.1 (Nike 1)	Sjukdom i linsen	Ib	3	Op	mycket stor	H25.9
Rehabilitering av personer med synfunktionsnedsättning	Sjukdom i linsen	II	3	Syncentral	stor	
Dubbelsidig katarakt med påtagliga besvär (Nike 2)	Sjukdom i linsen	III	4	Op	mycket stor	H25.0
Ensidig katarakt med påtagliga besvär (Nike 2)	Sjukdom i linsen	III	4	Op	mycket stor	H25.0
Efterstarr m visus < 0.5	Sjukdom i linsen	III	5	Laser	mycket stor	H26.4
Efterstarr m visus > 0.5	Sjukdom i linsen	III	6	Laser	stor	H26.4
Dubbelsidig katarakt m måttliga besvär (Nike 3)	Sjukdom i linsen	III	6	Op	stor	H25.0
Ensidig katarakt m måttliga besvär. God syn andra ögat (Nike 3)	Sjukdom i linsen	III	6	Op	stor	H25.0
Ensidig katarakt eller dubbelsidig katarakt med lindriga besvär (Nike 4)	Sjukdom i linsen	III	8	Info till pat	måttlig	H25.0

Sjukdomsgrupp: Främre segmentet, sjukdom i kornea

Akut penetrerande skada av kornea med/utan främmande kropp	Sjukdom i kornea	Ib	1	Op	mycket stor	S05.6
Svår bränn, syra eller lutskada av ögat	Sjukdom i kornea	Ib	1	Spoln, med beh, op	stor	T26.0 - T26.9
Keratit m fl hornhinneåkommor som kan ge bestående ärr utan beh	Sjukdom i kornea	Ib	2	Medicinsk beh, ev kir	mycket stor	H16.3
Avstöttningsreaktion av hornhinnetransplantat	Sjukdom i kornea	Ib	2	Medicinsk beh	stor	T86.8
Rehabilitering av personer med synfunktionsnedsättning	Sjukdom i kornea	II	3	Syncentral	stor	
Pterygium av progressiv typ	Sjukdom i kornea	III	4	Op	stor	H11.0

Keratokonius som ej kunnat åtgärdas med k-linser + som kräver op åtg	Sjukdom i kornea	III	4	Op	stor	H18.6
Keratokonius m ökande besvär	Sjukdom i kornea	III	4	Crosslink	måttlig	H18.6
Recidiverande kornealerosion	Sjukdom i kornea	III	5	Laser/excimer	stor	H18.8
Torra ögon med kraftiga besvär. Sjögren, sicca	Sjukdom i kornea	III	5	Medicinsk beh/op	måttlig	M35.0
Ytlig skada på ögat eller ögonregionen	Sjukdom i kornea	III	6	Medicinsk beh/op	måttlig	S05.0, S00.1-2
Torra ögon, måttliga besvär	Sjukdom i kornea	III	7	Medicinsk beh	måttlig	H04.1
Lindrig inflammation, lokalt eller generellt i ögats yttre delar, exv allergi	Sjukdom i kornea	III	8	Medicinsk beh	stor	H10.9
Ej synskärpestörande hornhinnegrumling	Sjukdom i kornea	III	8	Ev utredning	liten	H17.9
Lätt - måttlig inflammation i ögonlock hos vuxna	Sjukdom i kornea	III	9	Medicinsk beh	måttlig	H01.0
Glasögonbehov hos friska personer över 8 år	Sjukdom i kornea	IV	10	Glasögon	mycket stor	H52.0-1,2,4
Refraktionsfel	Sjukdom i kornea	IV	10	Refr kir kosmet. indik	stor	H52.7

Sjukdomsgrupp: Medicinsk retina

Retinal artäroklusion	Medicinsk retina	Ib	1	Utredning	mycket stor	H34.1, H34.2
Ej laserbehandlad diabetiker med misstänkt glaskroppsblödning	Medicinsk retina	Ib	1	Diagnostik	stor	H36.0B
Behandlingskrävande proliferativ diabetesretinopati	Medicinsk retina	Ib	2	Laser och/eller intravit. inj	mycket stor	H36.0B
Exsudativ makuladegeneration, aktiv	Medicinsk retina	Ib	2	Intravit. inj./laser	mycket stor	H35.3
Diabetesretinopati med makulopati med syn > 0.1	Medicinsk retina	Ib	3	Laser och/eller intravit. inj	mycket stor	H36.0A/B
Centralvensocklusion	Medicinsk retina	Ib	3	Kontroll/laser/intravit.inj	mycket stor	H34.8.A
Grenvensocklusion	Medicinsk retina	Ib	3	Kontroll/laser/intravit.inj	mycket stor	H34.8.B
Laserbehandlad diabetiker med misstänkt glaskroppsblödning	Medicinsk retina	Ib	4	Diagnostik	stor	H36.0B
Rehabilitering av personer med synfunktionsnedsättning	Medicinsk retina	II	3	Syncentral	stor	
Screening och kontroll av patienter med diabetes	Medicinsk retina	II	4	Kontroll	stor	Z13.5
Åldersrelaterad torr makuladegeneration med synnedsättning	Medicinsk retina	III	7	Diagnos/information	måttlig	H35.3
Kontroll av diagnosticerad torr makulopati	Medicinsk retina	III	10	Icke göra inom offentlig finansierad vård	liten	H35.3

Sjukdomsgrupp: Uvea

Kronisk inflammation i ögats främre delar- t.ex JIA.	Uvea	Ib	2	Kontroll/behandling	Mycket stor	H20.1
Akut inflammation i ögats bakre delar	Uvea	Ib	2	Medicinsk beh/op	Mycket stor	H30.0 - H30.9
Kronisk inflammation i ögats bakre delar	Uvea	Ib	2	Med beh/Intravit inj	Mycket stor	H30.0 - H30.9
Infektiösa retinititer och korioretinititer (ARN, toxo, etc)	Uvea	Ib	2	Medicinsk behandling	Mycket stor	H30.0 - H30.9
Aggressiva inflammationer, -infektioner i ögats yttre del (sklerit mm.)	Uvea	Ib	2	Medicinsk beh/op	Mycket stor	H15.0, H19.0
Akut inflammation i ögats främre delar	Uvea	Ib	3	Medicinsk beh	Mycket stor	H20.0

Screening vid JJA	Uvea	II	3	Screening	stor	Z13.5
Rehabilitering av personer med synfunktionsnedsättning	Uvea	II	3	Syncentral	stor	
Måttliga inflammationer,- infektioner i ögats yttre del	Uvea	III	5	Medicinsk beh/op	stor	H15.1

Sjukvårdsgrupp: Kirurgisk retina

Endoftalmit	Kirurgisk retina	Ib	1	Op/Intravitreal inj	mycket stor	H44.0
Akut penetrerande skada av ögongloben med/utan intraokulär främmande kropp	Kirurgisk retina	Ib	1	Op	mycket stor	S05.2,-3,-5,-6.
Proliferativ diabetesretinopati med hotande traktionsamotio	Kirurgisk retina	Ib	2	Op	mycket stor	H36.0B, E10.3D, E11.3D
ROP behandling	Kirurgisk retina	Ib	2	laser/intravitr. Inj/Op	mycket stor	H35.1
Akut näthinneavlossning, makula on	Kirurgisk retina	Ib	2	op	mycket stor	H33.0
Kraftigt våld mot ögongloben utan penetrerande skada (bulbkontusion)	Kirurgisk retina	Ib	2	Utredning, ev medicinsk beh/kirurgi	stor	S05.1
Retinal ruptur p g a glaskroppsavlossning	Kirurgisk retina	Ib	2	laser/op	stor	H33.3
Kvarstående synstörande glaskroppsbloodning vid diabetesretinopati, > 4v	Kirurgisk retina	Ib	3	Op	stor	H43.1, E10.3, E11.3
Genomgripande makulahål	Kirurgisk retina	Ib	3	Op	stor	H35.3G
Akut näthinneavlossning, makula off	Kirurgisk retina	Ib	4	Op	mycket stor	H33.0
Epiretinalt membran med synstörning	Kirurgisk retina	Ib	6	Op	måttlig	H35.3F
Rehabilitering av personer med synfunktionsnedsättning	Kirurgisk retina	II	3	Syncentral	stor	
Akut glaskroppsavlossning	Kirurgisk retina	III	4	Diagnostik, men icke följa	måttlig	H43.8B
Epiretinalt membran utan synstörning	Kirurgisk retina	III	10	Diagnostik, men icke följa	liten	H35.3F

Sjukdomsgrupp : Hereditära sjukdomar

Hereditär retinal sjukdom hos barn	Hereditära sjukdomar	II	3	Utredning, rehab	stor	H35.5
Rehabilitering av personer med synfunktionsnedsättning	Hereditära sjukdomar	II	3	Syncentral	stor	
Hereditär retinal sjukdom	Hereditära sjukdomar	II	4	Utredning, rehab	stor	H35.5

Sjukdomsgrupp: Onkologi

Misstänkt eller verifierad malign tumör i ögat, orbita eller i tårvägar	Onkologi	Ib	2	Utredning/op/strålbeh	mkt stor	D48.7, C69.9
Screening av retinoblastomhereditet	Onkologi	II	2	Kontroll	mkt stor	Z13.5
Rehabilitering av personer med synfunktionsnedsättning	Onkologi	II	3	Syncentral	stor	

Sjukdomsgrupp: Neurooftalmologi

Akut oculomotoriuspares med pupillpåverkan	Neurooftalmologi	Ib	1	kontroll, utredning	mycket stor	H49.0
Bilaterala papillödem	Neurooftalmologi	Ib	2	kontroll, utredning	mycket stor	H47.1

Akut oculomotoriuspares utan pupillpåverkan	Neurooftalmologi	Ib	2	kontroll, utredning	mycket stor	H49.0
Horners syndrom, akut anamnes	Neurooftalmologi	Ib	2	kontroll, utredning	mycket stor	G90.2
Intrakraniell idiopatisk hypertension (IIH)	Neurooftalmologi	Ib	2	kontroll, utredning	mycket stor	G93.2
Nyttillkomna bitemporal eller homonyma synfältsdefekter	Neurooftalmologi	Ib	2	kontroll, utredning	mycket stor	H53.4
Arteritisk AION/ Temporaliserit	Neurooftalmologi	Ib	2	medicinsk behandling	mycket stor	M31.6
Papillatrofi utan känd orsak - snabb progress	Neurooftalmologi	Ib	2	kontroll, utredning	stor	H47.2
Synergsvinflammation - atypisk	Neurooftalmologi	Ib	2	utredning, behandling	stor	H46.9
Nyttillkommen nystagmus	Neurooftalmologi	Ib	2	utredning	stor	H55.9
Akut internukleär oftalmoplegi	Neurooftalmologi	Ib	3	kontroll, utredning	stor	H51.2
Kontroll vid myambutolbehandling	Neurooftalmologi	II	3	kontroll	mycket stor	
Rehabilitering av personer med synfunktionsnedsättning	Neurooftalmologi	II	3	Syncentral	stor	
Nyttillkommen ptos eller diplopi med misstanke om oculär myasteni	Neurooftalmologi	III	2	utredning, medicinsk behandling	stor	G70.0
Akut abducenspares	Neurooftalmologi	III	3	kontroll, utredning	stor	H49.2
Synergsvinflammation - typisk	Neurooftalmologi	III	3	kontroll, utredning	stor	H46.9
Kontroll av synen vid benign synbanenära tumör	Neurooftalmologi	III	3	kontroll	stor	D33.0
Akut trochlearispares	Neurooftalmologi	III	3	kontroll, utredning	måttlig	H49.1
Papillatrofi utan känd orsak - långsam/ingen progress	Neurooftalmologi	III	3	utredning	måttlig	H47.2
Nyttillkommen isolerad ptos	Neurooftalmologi	III	3	utredning	måttlig	H02.4
NAION	Neurooftalmologi	III	4	kontroll, utredning	måttlig	H47.3
Isolerad anisocori	Neurooftalmologi	III	4	diagnos, information	liten	H57.0